

Gryf Łęczycki

Nr 3/2010r. *Pismo Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego Oddziału w Łęczycach*

Uroczyste spotkanie Kaszubów Gminy Łęczyce w Bożymopolu.

W dniu 24 stycznia 2010 roku Bożepole Wielkie miało swoje kaszubskie święto, którego organizatorami byli członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZK-P) Oddziału w Łęczycach. Rozpoczęło się, jak co roku uroczystą Mszą świętą w języku kaszubskim w intencji członków oddziału ZK-P i za dobroczyńców kaszubszczyzny w gminie Łęczyce.

Ksiądz prałat Alfons Formela, będący czynnym członkiem ZK-P od 1994r., odczytał Ewangelię i wygłosił kazanie po kaszubsku, natomiast Starosta Lęborski Ryszard Wenta, dyrektor Gimnazjum w Bożymopolu Danuta Milewczyk oraz

prezes oddziału ZK-P w Łęczycach Zbigniew Byczkowski podjęli się trudu czytań mszalnych, oraz modlitwy wiernych również w języku kaszubskim. Chór Bel Canto pod opieką pani Aleksandry Ropeli z Bożegopola rozpoczął obrzędy Mszy kołędami kaszubskimi, a oprawę muzyczną prowadził kaszubski Zespół Regionalny Levino pod kierownictwem Franciszka Okonia wraz z organistą z Łęczyc Sławomirem Domskim. Na zakończenie Mszy usłyszeliśmy kołеды w wy-

konaniu dzieci ze Szkoły Podstawowej w Bożymopolu, które przygotowała pani Bernadeta Kaczmarek. Dzieci przedstawiły jasełka kaszubskie, których kunszt wykonania zapadł każdemu w pamięci.

Następnym elementem uroczystości była biesiada w salce na plebani. Tam dzieci kon-

tynuowały śpiew kolęd i pastorałek, a uczestnicy posilali się przy obficie zastawionym stole. Biesiadnicy rozpoczęli śpiewanie wspólnie z zespołem Levino, do czego posłużył śpiewnik, specjalnie przygotowany na tę okazję przez sekretarza Oddziału ZK-P - Krzysztofa Kaczmarka. Kontakt z pisanym językiem kaszubskim w śpiewniku był elementem edukacyjnym, mile odebrany zwłaszcza przez starszych uczestników biesiady. Głos zabrał, jak zwykle na tego typu spotkaniach kaszubskich, Starosta Lęborski pan Wenta podkreślając liczny udział dzieci mówiących w języku kaszubskim. Przekazał wszystkim zebranym swoje refleksje na temat obecnego stanu używania mowy kaszubskiej.

Innym elementem spotkania był referat dotyczący statusu i historii kaszubszczyzny opracowany i wygłoszony przez wiceprezesa Oddziału ZK-P – Arkadiusza Staneckiego. Dyskusja i wymiana poglądów na temat historii, kultury, języka kaszubskiego trwała do późnego wieczora. Nasze spotkanie nie miałyby takiego klimatu gdyby nie życzliwość księdza proboszcza, zaangażowanie nauczycieli i członków społeczności lokalnej w Bożympolu oraz bardzo liczny udział dzieci i ich rodziców.

Co zrobić, aby dziecku zapewnić naukę języka kaszubskiego?

W przeszłości nie interesowano się Kaszubami pod względem kulturalno-oświatowym, a nawet wprost przeciwnie często podejmowano decyzje, które miały doprowadzić do utraty świadomości kaszubskiej, a w konsekwencji do zaginięcia kaszubskiej mowy. Zasięg kaszubszczyzny od wielu lat nieustannie się zmniejszał. Do niedawna język ten był przez większość polskich językoznawców uznawany jedynie za dialekt języka polskiego. Dziś jest już na szczęście inaczej. W roku 2003 przydzielono językowi kaszubskiemu trzyliterowy międzynarodowy kod CSB według normy ISO 639-2 oraz nadano mu status prawny. Reguluje go w Polsce Ustawa

o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z 6 stycznia 2005 roku, określając język kaszubski językiem regionalnym.

Szkoła Podstawowa na Głodnicy jako pierwsza wprowadziła nauczanie języka kaszubskiego w 1991 roku i trwa do dziś. Według Systemu Informacji Oświaty (SIO), w roku szkolnym 2008/2009 w 163 szkołach podstawowych języka kaszubskiego uczyło się 6986 uczniów, w 46 gimnazjach - 1151 uczniów, a 4 szkołach ponadgimnazjalnych - 142 uczniów. Nauka języka kaszubskiego prowadzona jest również w przedszkolach. W stosunku do lat ubiegłych, liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego wzrosła o ponad 60%.

Od 2005r. jest też możliwość zdawania egzaminu maturalnego z języka kaszubskiego jako języka regionalnego oraz od 2009 r. podjęcia studiów na nowym kierunku **filologia polska ze specjalnością kaszubistyczną** na Uniwersytecie Gdańskim, więcej na <http://univ.gda.pl/~filklin>

Chęć podjęcia nauki języka kaszubskiego przez dziecko w przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjum lub szkole ponadgimnazjalnej wyrażają rodzice (lub sam uczeń, który ukończył 16 lat) poprzez wypełnienie prostego wniosku i przekazanie go dyrektorowi placówki najlepiej do końca marca. Wzór wniosku dostępny jest na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku oraz w każdej szkole, a także w Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskim Oddział Łęczycy oraz na stronie internetowej www.kaszubi.pl Na zorganizowanie klasy (oddziału) potrzeba 7 zgłoszeń rodziców uczniów szkoły podstawowej lub gimnazjum oraz 14-tu zgłoszeń rodziców\uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie mogą zacząć naukę w dowolnej klasie np. w klasie II lub III itd. W przypadku mniejszej liczby uczniów zajęcia odbywają się w grupach międzyklasowych lub międzyszkolnych. Naukę języka kaszubskiego prowadzi się w wymiarze trzech godzin tygodniowo. Ocena z przedmiotu – język kaszubski jest oceną liczoną do średniej, a przedmiot wpisany jest w rubryce przedmiotów obowiązkowych.

Zamiar organizowania nauczania dyrektor zgłasza organowi prowadzącemu w okresie składania arkuszy organizacyjnych szkoły. Zatwierdzenie arkusza organizacyjnego oznacza, że nauczanie ruszy od 1 września.

Zajęcia muszą się odbywać w oparciu o podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego. Programy i **podręczniki do nauczania języka kaszubskiego są przekazywane nieodpłatnie do szkół.**

ŻYCZENIA WIELKANOCNE

Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych wszystkim czytelnikom i sympatykom Gryfa życzymy wielu radosnych i ciepłych chwil, łask Bożych Chrystusa Zmartwychwstałego, odpoczynku przy rodzinnym stole oraz mnóstwa pomyślności w życiu prywatnym i zawodowym

Zarząd ZK-P w Łęczycach

Strategia ochrony i rozwoju języka i kultury kaszubskiej

(ciąg dalszy)

Autor: Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego

Po drugie: aby język kaszubski mógł być żywym środkiem skutecznego porozumiewania się, a tym samym stać się naturalną częścią wszystkich dziedzin życia społecznego, ludzie muszą być przekonani o potrzebie regularnego używania go w domu, pracy i w życiu publicznym. Po trzecie: nie będzie możliwy rozwój języka i kultury kaszubskiej bez pamięci o przeszłości.

Po czwarte: działania na rzecz ochrony i rozwoju języka kaszubskiego muszą uwzględniać kontekst regionalny, ogólnopolski oraz europejski.

W kolejnych rozdziałach strategii cztery priorytety są rozbite na szczegółowe cele oraz zadania, które powinny być realizowane. Sformułowano 15 celów szczegółowych. Dla każdego z nich zidentyfikowano zadania (cele operacyjne). Wskazano także głównych partnerów, z którymi ZK-P chciałoby współpracować przy realizacji danego priorytetu.

Realizacja, monitoring i ewaluacja strategii

Wdrażanie strategii wymaga wskazania ciała odpowiedzialnego za koordynację, monitorowanie i ewaluację realizacji jej działań. Podmiot ten będzie realizować zadania zwłaszcza w dziedzinie uświadamiania i promocji, informacji i do-

radztwa. Jego aktywność musi być skierowana szczególnie na poprawę sytuacji języka kaszubskiego oraz poszerzenie akceptacji i poparcia społecznego dla idei dwujęzyczności regionu.

W związku z brakiem pełnego obrazu sytuacji języka i kultury kaszubskiej, do ważnych zadań podmiotu odpowiedzialnego za realizację strategii należeć będzie wypracowanie szczegółowych wskaźników monitorowania realizacji jej celów.

Wiele z działań strategii ma konsekwencje pieniężne, wymaga dodatkowego wsparcia finansowego lub bardziej efektywnego wykorzystania istniejących źródeł. Znalezienie źródeł finansowania dla planowanych działań będzie stanowiło dla ZK-P poważne wyzwanie. W strategii nie dokonano szacunku potencjalnych kosztów, ani nie zaproponowano szczegółowych planów finansowych. Z punktu widzenia ZK-P będzie to kwestia do rozwiązania na etapie przygotowywania poszczególnych projektów.

Priorytety i cele strategii będą podstawą planowania i realizacji zadań przez statutowe władze ZK-P. Raport z oceny realizacji celów strategii będzie przedkładany corocznie przez zarząd główny na posiedzeniu Rady Naczelnej ZK-P.

Niniejsza strategia obejmuje okres do roku 2015.

Priorytety i cele

Priorytet 1: upowszechnić edukację kaszubską, a w szczególności naukę języka kaszubskiego.

Niezbędne jest skoncentrowanie się na tych grupach osób, w których działania mogą przynieść najszybsze efekty. Z tego punktu widzenia kluczowe jest skupienie wysiłków na nauczaniu języka kaszubskiego i w języku kaszubskim dzieci i młodzieży. Towarzyszyć temu powinny działania edukacyjne skierowane do dorosłych, przede wszystkim do rodziców i nauczycieli, oraz dążenie do trwałego wprowadzenia nauczania języka i w języku kaszubskim do systemu edukacji formalnej oraz nieformalnej w regionie.

Działania ZK-P powinny oddziaływać na politykę edukacyjną tak, aby uwzględniała ona zróżnicowaną sytuację dzieci i młodzieży w relacji do używania języka kaszubskiego. W tym celu będziemy dążyć do zapewnienia odpowiednich regulacji prawnych umożliwiających realizację celów strategii.

Ciąg dalszy nastąpi.